

POSUDEK ŠKOLITELE NA DIPLOMOVOU PRÁCI MICHALA MALÁRIKA „KOMPARATÍVNA ANALÝZA INTENZITY ÚMRTNOSTI PODĽA VYBRANÝCH PRÍČIN ÚMRTÍ V ČESKU A NA SLOVENSKU“

Diplomová práca Michala Malárika „Komparatívna analýza intenzity úmrtnosti podľa vybraných príčin úmrtí v Česku a na Slovensku“ má celkový rozsah 116 strán včetně příloh. Textová část práce má standardní strukturu a je rozdělena do osmi základních kapitol včetně úvodu a závěru. Doplní ji přehled použitých zkratk, seznamy tabulek, obrázků, mapových listů, použité literatury, zdrojů a pramenů dat.

Michal Malárik se ve své práci věnuje srovnání vývoje úmrtnosti na novotvary v České a Slovenské republice v období let 1996 až 2013. Obě země byly po dlouhou dobu součástí jednoho státu a tak je zajímavé podrobněji analyzovat, jakým způsobem se po rozdělení vyvíjely. Při bližší regionální analýze je také možné odhalit konkrétní územní jednotky, které se od ostatních ať již pozitivně či negativně odlišují, na takové regiony je pak možné se detailněji zaměřit a hledat příčiny jejich specifčnosti.

Hlavním cílem předložené práce je zhodnotit rozdíly v intenzitě úmrtnosti na vybrané novotvary (zhoubný nádor průdušnice, průdušky a plic, zhoubný nádor kolorekta, zhoubný nádor plic a zhoubný nádor prostaty) obyvatel České a Slovenské republiky v období let 1996 a 2013. Vývoj úmrtnosti na novotvary autor srovnává na úrovni celých států i okresů, zároveň srovnává tuto úmrtnost i v rámci zemí Evropské unie.

Obsahová struktura posuzovaného textu odpovídá vymezení problému a řídí se dosažením vytčeného cíle práce. V první kapitole autor definuje cíle a postup vlastní práce. Druhá kapitola se věnuje rizikovým faktorům, prevenci a screeningu z hlediska nejvýznamnějších příčin úmrtí ve skupině novotvarů. Ve třetí kapitole autor popisuje mezinárodní klasifikaci nemocí a ve čtvrté epidemiologický přechod. Pátá kapitola je metodologická a zabývá se volbou území a studovaného období, zdroji dat a metodami analýzy úmrtnosti a prostorové analýzy. Stěžejní část práce představují kapitoly šestá, která se zabývá mezinárodním srovnáním úmrtnosti a vybraných zhoubných novotvarů mezi Českou a Slovenskou republikou, a sedmá, věnující se prostorové diferenciaci úmrtnosti v okresech obou republik. Závěrečná kapitola potom stručně a velmi výstižně shrnuje prezentované výsledky a hodnotí naplnění formulovaných cílů a hypotéz.

Michal Malárik shromáždil velké množství literatury, která se úmrtnosti na novotvary obecně věnuje, a velmi kvalitně shrnul příčiny či rizikové faktory pro výskyt novotvarů, které jsou v České a Slovenské republice nejčastějšími příčinami úmrtí v rámci této skupiny úmrtí. Kromě popisu úmrtnosti na celostátní úrovni analyzoval autor podrobně i situaci na úrovni okresů v jednotlivých zemích a pomocí vhodně zvolených metod prostorové analýzy hledal i konkrétní územní jednotky, které mají podobné charakteristiky nebo se naopak odlišují od okolních okresů.

Z obsahového hlediska je nutno v předložené práci zdůraznit především tyto nedostatky:

1. Autor si dostatečně neuvědomuje, že především populačně nejmenší okresy Slovenska vygenerují z hlediska většiny hodnocených příčin smrti ročně pouze jednotkové počty úmrtí,

čímž se potenciálně stává interpretace získaných výsledků nejednoznačnou a to i za víceletá období.

2. V kapitole 7 Priestorová diferenciácia úmrtnosti podľa vybraných zhubných nádorov medzi Českou a Slovenskou republikou v období 1996–2013 se autor snaží prostorovou diferenciací v regionální úrovni úmrtnosti vysvětlit, což je chvályhodné, často však chybí odpovídající citace a autor pouze opakuje rizikové faktory, které obecně popsal v kapitole 4, což vede k určitým zjednodušením, která by měla být alespoň podložena dalšími studii.
3. Zbytečná je analýza intenzity úmrtnosti pomocí hrubé míry úmrtnosti v kapitole 6.1, ta do diplomové práce skutečně nepatří.
4. V práci jsou zaměňovány pojmy procenta a procentní body.
5. V části kapitoly 7 o České republice autor při interpretaci získaných výsledků nepoužívá údaje ze Sčítání lidu, domů a bytů za rok 2011, ačkoli je mohl mít k dispozici a komentuje pouze výsledky cenzu z roku 2001.
6. Na mnoha místech se v práci vyskytují z hlediska zpracovávané problematiky krajně nevhodné termíny „národní“ a „vnútronárodná“ úroveň.
7. Opakovaně se v textu práce můžeme dočíst, že Česko, Maďarsko, Polsko a Chorvátsko patří mezi země bývalého Sovětského svazu.

Kromě výše zmíněných obsahových nedostatků se v práci setkáváme i s nedostatky formálního charakteru. Vzhledem ke značnému rozsahu práce, se v práci občas vyskytují překlepy, typografické chyby nebo méně srozumitelné formulace. Zároveň však práce obsahuje i poměrně velké množství pravopisných chyb. Orientaci v textu snižuje také to, že autor některé kapitoly nečlení na odstavce (např. kapitoly 4.1.1, 4.2.1, 4.3.1, 4.4.1).

Většina prezentovaných pochybení mohla být eliminována za předpokladu intenzivnější komunikace mezi autorem práce a jeho školitelem.

Přes uvedené nedostatky jsem plně přesvědčen, že autor hodnocené práce prokázal znalosti a schopnosti odpovídající profilu absolventa navazujícího magisterského studia demografie. Proto navrhuji přijmout předloženou diplomovou práci Michala Malárika „Komparatívna analýza intenzity úmrtnosti podľa vybraných príčin úmrtí v Česku a na Slovensku“ k obhajobě.

V Praze dne 7. 9. 2015

RNDr. Boris Burcin, Ph.D.
školitel